

The Wheel of Time®

New Spring

Око Свімы

The Great Hunt

The Dragon Reborn

The Shadow Rising

The Fires of Heaven

Lord of Chaos

A Crown of Swords

The Path of Daggers

Winter's Heart

Crossroads of Twilight

Knife of Dreams

The Gathering Storm

Towers of Midnight

A Memory of Light

РАНИШЕ

КРУКИ

Тут, нижче Емондового Лугу за течією, на півшляху до Заплавного лісу, береги Винної ріки поросли деревами. Головно вербами, і їхнє густолисте віття нависало над прибережною водою тінистим шатром. Літо проминуло не так уже й давно, та й сонце стояло майже в zenіті, але тут, у затінку, легенький вітерець студив спітніле тіло Егвейн. Закасавши трохи вище колін спідницю коричневої вовняної сукні, вона зайшла у річку, аби набрати води у цебро. Хлопці заходили у воду як були, не переймаючись тим, що їхні обтислі штанята намокнуть. Дехто з дівчаток і хлоп'ят замість наповнювати цебра пересміювалися та намагалися облити одне одного з дерев'яних ківшиків, але Егвейн стояла сумирно, насолоджуючись дотиком плинної води до босих ноженят і тим, як струменіє пісок крізь пальці, коли вона вибирається на берег. Вона прийшла сюди не гратися. У свої дев'ять років дівчинка вперше сподобилась принести воду з ріки, але попри те замірялася стати найкращим водоношею у селищі.

Зупинившись на б'єрезі, вона опустила цебро на землю і взялася розпускати закасані спідниці, щоби вони прикрили їй коліна. А ще слід було перев'язати наново темно-зелену хустку, яка перехоплювала на потилиці волосся. Егвейн хотіла би, щоби їй дозволили обтяти волосся по плечі чи навіть коротше, як у хлопчиків. Урешті-решт, довге волосся їй не знадобиться ще багато років. Чому слід робити щось тільки тому, що так воно віддавна ведеться? Але ж вона знала свою матусю, як і те, що волосся у неї залишиться довгим.

Десь за сотню кроків чи близько того нижче по ріці, стоячи по коліна у воді, чоловіки купали чорномордих овець, готуючи тих до стрижки. Вони

уважно спостерігали за вівцями, коли ті, бекаючи, заходили у воду, а опісля виходили на берег. Тут Винна ріка була не такою стрімкою, як в Емондовому Лузі, але й було би неправдою твердити, що вона повільна. Якщо вівцю підхопить течія, їй уже буде важко вибратися на берег і вона заввиграшки може потонути.

Величезний крук перелетів ріку і всівся на верхівку білодерева, неподалік того місця, де чоловіки купали овець. І майже тієї ж миті на крука почав налітати згори червоночубастик, спалахуючи вогняним пір'ям, голосно цвірінькаючи. Мабуть, у червоночубастика десь поряд було гніздечко. Замість злетіти з гілки і, можливо, атакувати меншу пташу, крук лише пересунувся товстою гілкою вбік, туди, де його трохи прикривали згори тонші гілочки. Звідти він дивився на вівчарів.

Траплялося, круки дошкуляли вівцям, але те, що цей крук не звертав уваги на спроби червоночубастика відігнати його геть, здивувало дівчинку. Ще й більш од того, у неї склалося дивне враження, наче чорний птах спостерігає за людьми, а не за вівцями. Бредня, власне кажучи, а втім... Вона чула, як люди мовлять, що круки та гайворони є очима Морока. Від цієї думки сироти виступили у неї не тільки на руках, а й на спині. Оце достеменно бредня. Що Морок може захотіти побачити в Межиріччі? У Межиріччі ніколи нічого не трапляється.

— Що це ти тут поробляєш, Егвейн? — поцікавився Кінлі Ахан, зупинившись біля неї. — Сьогодні ти не можеш гратися з іншими дітьми. — Він був на два роки старший за Егвейн, тримався пряменько, тягнучись догори, аби здаватися вищим, ніж є. Хлопець носив воду для стрижки овець останній рік, тому й поводився так, наче це додавало йому якоїсь ваги.

Егвейн зміряла його нищівним поглядом, але це не подіяло настільки добре, як вона сподівалася.

На його квадратному обличчі виткнулася невдоволена гримаса.

— Якщо ти почувашся зле, мусиш піти до Мудрині. Якщо ж ні... тоді повертайся до своєї роботи. — Коротко кивнувши головою, наче він щойно дав собі раду зі складною справою, Кінлі поспішив геть, фасонисто несучи цебро з водою однією рукою якомога відсторонь. *Він так довго не зможе нести, поприндиться, доки я його бачу*, хмуро подумала Егвейн. Треба буде ще повправлятися з цим поглядом. Вона бачила, що у старших дівчат він спрацьовував.

Егвейн відірвала цебро від землі обома руками, і ручка ковша ковзнула його ободом. Цебро було важке, а Егвейн була дівчинка невисока, як на свій вік, утім, вона пішла вслід за Кінлі якомога швидше. Звісно, не через те, що він патякав. У неї і насправді була важлива робота, і вона замірялася стати найкращим водоношею з усіх, що є зараз і були колись. Обличчя дівчинки

набуло рішучого виразу. Ковдра торішнього листя шурхотіла у неї під ногами, коли вона йшла затіненим берегом, прямуючи до відкритої сонцю місцевості. Спеки сильної не було, а поодинокі білі хмаринки у височезному небі, здавалося, підкреслювали яскравість цього ранку.

Оточений деревами Луг удовиці Айнал — він звався так з незапам'ятних часів, хоч ніхто й гадки не мав на честь удови якого Айнала його колись так назвали — більшу частину року стояв порожнем, але тепер його від краю до краю заповнили люди та вівці, причому овець було значно більше. Де-не-де із землі вистромлялися великі кам'яні брили, деякі майже у зріст людини, та вони не заважали неабиякому шарварку на Лузі.

На це дійство сюди зібралися фермери з усіх околишніх ферм, а людність з Емондового Лугу прийшла допомогти своїм рідним. В Емондовому Лузі у кожного мешканця були родаки чи приятелі на фермах. Стрижка мала відбуватися скрізь по Межиріччю, від Девен Райда і до Сторожового Пагорба. Звісно, крім Таренського Перевозу. Чимало жінок пишалися у накинутих на плечі шалях, що спадали вниз мальовничими хвилями, та мали завітчане волосся, втім, так вчинили і деякі старші дівчата, хоч вони і не заплітали волосся у довгі коси, як це заведено у жінок. Частина жінок навіть одягнула сукні з вишивкою навколо коміра, так наче це був по-справдешньому святковий день. Чоловіки ж та хлопці, навпаки, прийшли в самих сорочках, а деякі навіть розшнуували поворозки на грудях.

Егвейн не розуміла, чому це дозволено одним лише чоловікам. Адже жінкам під час роботи було не менш душно.

В кінці Лугу злагодили просторі заgonи, обнесені дерев'яною огорожею. Там тримали і стрижених овець, і тих, які ще чекали на купання, а за всіма ними наглядали хлопчики, яким уже виповнилося дванадцять. Вівчарки, що наразі лежали, розвалившись на траві поблизу заgonів, не надавалися до такої роботи. Старші хлопці повинні були заганяти овець у ріку дерев'яними ціпками, а опісля не давати їм лягати та знову бруднитися, доки вони не обсохнуть, а чоловіки на цьому краю лугу не почнуть їх стригти. Стрижених овець хлопці знову завертали до заgonу, а чоловіки несли настригання до дощатих столів, де жінки сортували руно і складали його для тюкування. Крім того, вони вели підрахунок й уважно стежили, щоби руно від різних стригалів не змішалось. Ліворуч від Егвейн, під деревами, інші жінки починали накривати довгі столи, що покоїлись на кобильниціях, готуючи все необхідне для полуднування. Якщо Егвейн добре носитиме воду, можливо, їй дозволять допомагати накривати столи чи сортувати вовну вже наступного року, а не ще через два роки. Якщо вона носитиме воду краще за всіх, ніхто й ніколи більше не назве її дитиною.

Вона почала пробиратися крізь натовп, несучи цебро то обома руками, то перекидаючи його з руки в руку, зупиняючись на хвильку, коли хтось просив зачерпнути ківшик води. Незабаром вона знову упріла, через що на вовняній сукенці виступили темні плями. Може, хлопці були не такі вже й дурні, коли порозпускали поворозки на грудях своїх сорочок. Вона не звертала уваги на менших дітлахів, що носилися скрізь, ганяючи обручі, перекидаючись м'ячами та бавлячись у квача.

Стільки народу збиралося лише п'ять разів на рік: на Бел-Тайн — це свято вже минуло; тоді, коли, як оце сьогодні, стрижуть овець; коли купці прийдуть по вовну — це буде десь через місяць; коли купці прийдуть по сушений тютюн після Дня Сонцестояння, а ще на День Дурня, восени. Звісно, були ще й інші свята, але вони не збирали геть увесь люд.

Егвейн не припиняла уважно роздивлятися навсєбіч. У цьому людському юрмиську можна мимохіть наскочити на одну із чотирьох її сестричок, яких вона завжди намагалася уникати. Найпоганішою була Бероуїн, найстарша. Минулої осені костоламна гарячка зробила її вдовою, а цієї весни вона повернулася додому. Важко було не співчувати Бероуїн, але вона страшенно напосідалася на Егвейн, то намагаючись її вдягати, то розчісувати їй волосся. Інколи, плачучи, вона зізнавалася їй, яке ж це щастя, що гарячка не забрала її крихітку-сестричку. Співчувати Бероуїн було б легше, якби Егвейн не здавалося, що та інколи сприймає її як своє немовлятко, яке вона втратила разом із чоловіком. А, може, й не інколи, а весь час. От Егвейн і пильнувала, аби не наткнутися на Бероуїн. Чи на когось із трьох інших її сестер. Та й по всьому.

Біля овечих загонів дівчинка зупинилася витерти піт з чола. Тепер її цебро відчутно полегшало, і вона легко тримала його однією рукою. Егвейн насторожено поглянула на собаку, поряд з яким опинилася. Він стояв біля загону, величезний псисько, з сірою хвилястою шерстю та розумними очима, в яких, здавалося, можна було прочитати, що він не вважає дівчинку загрозою для овець. Утім, псисько був величезний, на зріст майже по пояс дорослому чоловікові.

Собаки зазвичай допомагали охороняти отари на пасовиськах, захищаючи овець від вовків та ведмедів, а ще від великих гірських кішок. Егвейн потихеньку обійшла собаку. Повз неї пройшли троє хлопців, женучи кілька десятків овець до ріки. Всі вони були на п'ять чи шість років старші за неї, тож навіть не поглянули на дівчинку, зосередивши всю увагу на отарі. Егвейн не бачила в їхній роботі нічого складного й не сумнівалася, що теж могла би з нею впоратися, проте хлопці повинні були ще й пильнувати, щоби жодна з овець не наскубалася трави. Якщо вівця поїсть перед стриж-

кою, то може задихнутися й померти. Швидко роззирнувшись надовкола, Егвейн пересвідчилася, що поблизу немає нікого з хлопців, з якими вона хотіла би перемовитися слівцем. Ні, вона не спеціально виглядала якогось хлопця, аби потеревенити з ним, — звісно, ні. Дівчинка просто собі дивилася. Однаково їй скоро потрібно знову йти по воду. Час знову прямувати до Винної ріки.

Цього разу вона вирішила піти вздовж довгого ряду накритих столів. Звідси віяло дражливими запахами, не згірш, як на будь-яке свято. Тут було все — від смажених гусей до медяників. Пряний аромат медяників найбільше лоскотав дівчинці в носі. Усі жінки, що готували полуденок, заради стрижки вистаралися на славу. Проминаючи столи, Егвейн пропонувала воду жінкам, які виставляли на стіл страви, проте вони лише посміхалися їй та похитували головами. На багаттях, розкладених позаду столів, кипіла вода на чай, але ж, може, комусь із них захочеться холодної річкової водички? Щоправда, вже не такої холодної, та все ж таки...

Біля столів попереду Егвейн помітила Кінлі. Дивно, але він чомусь горбився, а не пнувся вгору, намагаючись вигадати ще хоча б дюйм зросту. Як і раніше, цебро він ніс в одній руці, але з того, як воно погойдувалося, видно було, що воно порожнісіньке. Отже, він не міг пропонувати жінкам воду. Егвейн насупила брови. Виглядав він злодійкувато, інакше і не скажеш. Не може бути, щоби він... Зненацька його рука зробила блискавичний випад і схопила зі столу медяник. У Егвейн аж щелепа відвисла з обурення. І він ще смів торочити їй про дитячі забавки?! Та він нічим не кращий за Евіна Фіннгара!

Перш ніж Кінлі встиг ступити хоча б крок, майстриня Аєллін налетіла на нього, наче шуліка, що каменем падає з неба, і захопила однією рукою його вухо, а іншою — медяник.

Це вона наготувала ці ласощі до столу. Худорлява жінка з пишною сивою косою, що сягала їй стегон, Корін Аєллін випікала найсмачніші в Емондовому Лузі пиріжки та тістечка. Крім *матусиних*, додала подумки Егвейн, зважаючи на родинні почуття. Але навіть її мама визнавала, що майстриня Аєллін готує краще за неї. Принаймні солодку випічку. Майстриня Аєллін залюбки роздавала кожному першому-ліпшому хрустке печиво і шматки пирога, звісно, якщо не наближався час обіду, чи якщо чиясь матуся просила її не наділяти солодощами її чадо, але вона могла бути дуже суворою із хлопчиськами, котрі намагалися поцупити щось у неї за спиною. І не тільки з хлопчиськами.

Жінка називала це крадіжкою, а крадіжок майстриня Аєллін ніколи не пробачала. Не відпускаючи вуха Кінлі, вона помахувала пальцем у хлопця перед носом, шпетячи його тихим голосом. Обличчя у Кінлі скривилося,

наче він був готовий ось-ось розревітися, і він щулився та їжився, доки не став здаватися нижчим за Егвейн. Дівчинка задоволено кивнула. Мабуть, тепер він ще довго не задиратиме носа.

Проминувши майстриню Аеллін і Кінлі, Егвейн поспіхом відійшла подалі від столів, аби ніхто не запідозрив, що і вона хоче схопити якийсь смаколик. Їй таке ніколи навіть на гадку не спадало. Ну хіба що тільки трішки, але на «трішки» можна не зважати.

Раптом вона подалася вперед, намагаючись розгледіти когось між односельцями, що снували туди й сюди. Так. Це був Перрін Айбара, хлопчик кремезний і на зріст вищий за більшість своїх однолітків. А ще він приятелював із Рандом. Вона метнулася крізь натовп, уже не очікуючи, що хтось попросить води, і зупинилася лише за кілька кроків від Перріна.

Він був разом з батьками, його найменший братик Петрем сидів у мами на стегні, а мала Дізелле чіплялася однією рукою за мамину спідницю, хоч і роздивлялася цікавими оченятами геть усе навкруги — і людей, і навіть овець, яких саме гнали повз. Адора, інша його сестра, стояла, схрестивши руки на грудях, з похмурим виразом на обличчі, який вона намагалася приховати від матері. Адорі дозволять носити воду лише наступного року, і їй, мабуть, хотілося, аби її пустили бавитися з друзями. Найпомітнішим в цьому невеличкому товаристві був майстер Лугган. Найвищий чоловік в Емондовому Лузі, він мав руки завтовшки як добрячі стовбури, а біла сорочка на ньому, здавалося, ось-ось трісне. Поряд із ним майстриня Айбара виглядала не просто стрункою, а тендітною. Майстер Лугган розмовляв про щось водночас із майстринею та майстром Айбара, і це заінтригувало Егвейн. Майстер Лугган був ковалем, тож навіщо би майстру та майстрині Айбара приводити з собою цілу родину, аби замовити щось викувати? Ще майстер Лугган був членом Ради Селища, але це теж нічого не пояснювало. До того ж майстриня Айбара ніколи б не обмовилася жодним словом про справи Ради, так само як майстер Айбара не став би пхати носа у справи Жіночого Кола. Хай Егвейн було лише дев'ять років, але це вона знала напевне. Утім, хоч що би вони не обговорювали, розмова добігала кінця. Ось і добре. Її не цікавило, про що вони говорили.

— Він хороший хлопець, Джослін, — казав майстер Лугган. — Хороший хлопець, Конє. Він чудово впорається.

Майстриня Айбара посміхнулася з ніжністю. Джослін Айбара була вродливою жінкою, і коли вона посміхалася, здавалося, що навіть сонце повинно схилити голову, визнавши свою поразку. Батько Перріна тихо розсміявся та скуйовдив синові кучеряве волосся. Перрін зашарівся і нічого не сказав. Він узагалі був хлопчик сором'язливий і неговіркий.

ЗМІСТ

РАНИШЕ. Круки	7
ПРОЛОГ. Драконова гора	31
РОЗДІЛ 1. Безлюдна дорога	41
РОЗДІЛ 2. Чужинці	58
РОЗДІЛ 3. Крамар	70
РОЗДІЛ 4. Менестрель	83
РОЗДІЛ 5. Ніч Зими	97
РОЗДІЛ 6. Західний ліс	113
РОЗДІЛ 7. Ліс залишився позаду	121
РОЗДІЛ 8. Безпечне місце	134
РОЗДІЛ 9. Розповіді Колеса	149
РОЗДІЛ 10. Прощання	165
РОЗДІЛ 11. На шляху до Таренського Перевозу	176
РОЗДІЛ 12. Переправа через Тарен	185
РОЗДІЛ 13. Вибір	199
РОЗДІЛ 14. «Олень і лев»	217
РОЗДІЛ 15. Чужинці та друзі	231
РОЗДІЛ 16. Мудриня	253
РОЗДІЛ 17. Спостерігачі та мисливці	264
РОЗДІЛ 18. Кеймлінський тракт	280
РОЗДІЛ 19. Засідка Тіні	294
РОЗДІЛ 20. Підхоплені вітром	312
РОЗДІЛ 21. Слухати вітер	330
РОЗДІЛ 22. Шлях обрано	342
РОЗДІЛ 23. Вовчий брат	348
РОЗДІЛ 24. Вниз по Арінелле	362
РОЗДІЛ 25. Мандрівний народ	375
РОЗДІЛ 26. Біломостя	390
РОЗДІЛ 27. Сховок від бурі	411
РОЗДІЛ 28. Сліди у повітрі	423
РОЗДІЛ 29. Безжальні очі	431
РОЗДІЛ 30. Діти Тіні	446
РОЗДІЛ 31. Вечеря за видовище	461
РОЗДІЛ 32. Чотири Королі в Тіні	472

РОЗДІЛ 33. Морок чекає	491
РОЗДІЛ 34. Останнє селище	516
РОЗДІЛ 35. Кеймлін	530
РОЗДІЛ 36. Плетиво Візерунка	543
РОЗДІЛ 37. Тривала погоня	557
РОЗДІЛ 38. Порятунок	565
РОЗДІЛ 39. Павутиння плететься	579
РОЗДІЛ 40. Павутиння міцніє	590
РОЗДІЛ 41. Старі друзі та нові загрози	613
РОЗДІЛ 42. Спогад про сни	627
РОЗДІЛ 43. Рішенці та видива	638
РОЗДІЛ 44. Темрява на шляхах	650
РОЗДІЛ 45. Що скрадається в Тіні	663
РОЗДІЛ 46. Фал Дара	678
РОЗДІЛ 47. Наступні оповіді Колеса	695
РОЗДІЛ 48. Гнилолісся	707
РОЗДІЛ 49. Морок прокидається	718
РОЗДІЛ 50. Зустрічі біля Ока	727
РОЗДІЛ 51. Супроти Тіні	738
РОЗДІЛ 52. Нема ні початку, ні краю	747
РОЗДІЛ 53. Колесо обертається	757
Глосарій	767